

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 111 (3273) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Chile megszakította diplomáciai kapcsolatait Magyarországgal, Bulgáriával, Romániával és Franciaországgal

Lanyhult a német birodalom elleni angolszász légitámadás, fokozódott a német légitvekenység Anglia ellen
Ujabb bonyodalmakat idézett elő a szövetségesek táborában a német-lengyel víszály

Buenos-Airesből jelentik: (MTI) ANémet TI jelenti: **San'iaogói hivatalos jelentés szerint a chilei kormány megszakította diplomáciai kapcsolatait Franciaországgal, Magyarországgal és Romániával.**

Londonból jelentik: (B. T.) **Az alsóház titkos ülése összesen 6 percig tartott. Az ülésről közleményt adtak ki, amely szerint Eden külügyminiszter az alsóház tagjai előtt rendkívül jelentőségi közléseket tett.**

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: **Az angol hírszolgálat jelentése szerint a chilei kormány megszakította diplomáciai kapcsolatait Bulgáriával is.**

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: **Az angol hírszolgálati iroda közlése szerint szerdára virradó éjszaka Londonban két ízben volt légiriadó.**

Bukarestből jelentik: (MTI) **Keddén este 9 óra 10 perctől 10 óráig Bukarestben légiriadó volt.**

Milánóból jelentik: (B. T.) A Stampa jelentése szerint **Nápolyban a háboru kitörése óta 1023 óra hosszat volt légiriadó.**

Fokozódó német légitvekenység, tökéletesített légvédelem

Berlin. (Bud. Tud.): Berlinben a két ruhrvidéki völgyzárógát megromlására ellenére úgy vélik, hogy a **Birodalom ellen irányuló angol-amerikai légi offenzíva lanyhult.** A németországi berepülések ugyan változatlanul tartanak, azonban a következmények kevésbé komolyak. A májusi rövid éjszakák, — mondják Berlinben — nem engedik meg az angol repülőknél, hogy mélyen berepüljenek a Birodalom belsejébe. Azonkívül a német légvédelmet tökéletesítették, amit a lelőtt ellenséges repülőgépek jelentős száma is mutat. Mindazonáltal nem lehet szó az angolszász berepülések lényeges csökkenéséről, azon-

ban úgy látászik, hogy inkább megfigyelő és zavaróberpülések vannak, amint ezt a tény is bizonyítja, hogy a legutóbbi két berlini berepülés alkalmával egyetlen bombát sem dobtak le.

Az **angolszász éjszakai támadások enyhülésével egyidejűen Berlinben a német légitvekenység fokozódását állapítják meg.** Hangsúlyozzák, hogy 36 óra leforgása alatt a német repülők hadifontosságú kikötőket bombáztak és kétszer londoni katonai célpontokat támadtak meg. A London elleni nappali támadás német közlések szerint 5 óra hosszat tartott. A támadásból csupán két német gép nem tért vissza.

Litvinov nem tér vissza Washingtonba (?)

Stockholm. (MTI.) A Német Távíratok Iroda jelenti: A Stockholms Tidningen washingtoni tudósítója az amerikai főváros diplomáciai köreiből azt az értesítést nyerte, hogy most már erősen kételkednek Litvinov szovjet nagykövet visszaterelésében. Litvinovot, mint ismeretes, közvetlenül a Szovjetunió és a lengyel emigráns kormány között támadt bonyodalom kitörése előtt hazarendelték Moszkvába.

Zürichből közlik, hogy a svájci sajtó londoni értesülése szerint a szovjet-lengyel konfliktus további bonyodalmakat idézett elő a szövetségesek táborá-

ban. A londoni cseh államtanács tegnap hivatalosan közölte, hogy a cseh kormány megszakította azokat a tárgyalásokat, amelyeket a lengyel kormánnyal egy cseh-lengyel szövetségről, illetve konföderációról folytatott. A szakítás oka az, hogy az emigráns cseh kormány véleménye szerint a két kormány és a két ország között a szövetség csak akkor lehetséges, ha mindkét ország jó viszonyban van a Szovjetunióval.

Zürich. (MTI.) Sidneyből érkezett jelentés szerint a japánok új típusú repülőgépet vetettek harcra.

Nanking (MTI.) A Német TI je-

lenti: Nankingban aláírták a kínai területen lévő francia engedelményes területek átadásáról szóló megállapodást.

Egyre nagyobb méreteket öltenek a zavargások Iránban

Ankarából jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Az iráni északi tartományokban az éhínség következtében kitört zavargások egyre nagyobb méreteket öltenek. A szovjet hatóságok egyre súlyosabb intézkedéseket fogantatottak a zendülések elnyomására. A letartóztatottak legnagyobb részét Szibériába hurcolták. Az iráni kormány eddig nem kapott semmiféle felvilágosítást azoknak a személyeknek, főként asszonyoknak és munkásoknak a soráról, akiket legutóbb az 3 lehriszerraktarak kifosztása miatt tartóztattak le. Nem sikerült felvilágosítást kapni azok az áldozatoknak számáról sem, akiket a zavargások során a szovjet katonaság legyilkolt.

Ankarából jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Beyrouthi hír szerint a de gaulleista hatóságok nem teljesítették a szíriai lakosságnak azt a kérését, hogy vonják vissza a tömeges letartóztatásokra kiadott rendelkezéseket. — Néhány letartóztatott szabadonbocsátottak ugyan, de a letartóztatásban levők nagy részét munkatáborokba viszik.

Tanger. (MTI.) A Stefani jelenti: Nagy sietséggel, amely a Mohamed Sidi el Monsef tuniszi bej miatt támadt belső helyzetre világít rá az angol-amerikai megszállócsapatok parancsnoksága elrendelte az új bej Sidi Mohamed el Anim megkoronázását. A koronázás hétfőn titokban ment végbe. A lakosságot csak a megkoronázás tényéről tájékoztatták. Az új bej trónbeszédet mondott, amelyben megköszönte trónraemelését. A francia rezidens maga nem is volt jelen a koronázáson hanem Juin tábornokkal helyettesítette magát.

Anglia harapófogóban

(V. Sz.) Anglia helyzete ebben a háborúban teljesen reménytelen. Az egykor oly hatalmas Brit Birodalomnak ma már csak ellenségei vannak. Reménytelen kimenetelű katonai harcra keveredett külső ellenségeivel, a három hatalmi egyezmény államaival és szövetségeseivel. Ugyanolyan kilátástalan politikai és gazdasági harcban áll a Brit Birodalom a szétrombolására irányuló zsidó-amerikai dollárimperializmussal és végül belső ellenségével, a bolsevizmussal vívja kilátástalan szellemi harcát.

Míg Japán fegyveres hatalommal foglalta el Kelet-Ázsiában a hatalmas brit erődítményeket, az Egyesült Államok „békés úton” egymás után szállják meg a brit gyarmatokat és domíniumokat és a zsidó bolsevizmus szellemileg egyre jobban hatalmába keríti az angol népet, hogy végül is teljesen Moszkva karjába hajtsa.

A zsidó dollárimperializmus brutális erőszakkal követeli magának Kanadát, Ausztráliát, Indiát és Délafrikát, sőt a Franciaországtól elrabolt Északafrikában is kiküszöbölte az angol befolyást. Ugyancsak kétségtelen tény, hogy a bolsevizmus az egész angol felségterületen visszanyerte teljes cselekvési szabadságát. Az Angol Birodalom összes államai újra felvették a diplomáciai kapcsolatot a Szovjetunióval és az angol világbirodalom egész területén hatályon kívül helyezték a kommunista párt betiltásáról szóló rendelkezéseket. A kommunista agitátorok ma már gátlás nélkül fejthetik ki a moszkvai zsidók utasításai szerint propaganda tevékenységüket Indiában, Ausztráliában, Kanadában, Délafrikában, stb., amint hogy magában az angol anyaországban is zavartalanul folytatják bolsevizáló tevékenységüket. Ebben a tervszerű romboló munkájukban a kommunista sajtó támogatja őket, amely szintén szabadon működhetik az angol világbirodalom egész területén és halálos szellemi mérgevel büntetlenül olthatja be a lakosságot.

Milyen kilátásai lehetnek ezek után Angliának a háború befejeztével? Egyáltalán nincsenek kilátásai többé. Anglia már elvesztette ezt a háborút. Az a tétel is megbukott már, hogy ha a tengelyhatalmak elvesztenék a háborút, akkor Anglia mégis a nyertesek között lenne. Ez a tétel már csak azért sem állhat fenn, mert Anglia „szövetségesei”, az Egyesült Államok és a Szovjetunió, a valóságban Anglia ellenségei, amelyeknek egyetlen céljuk, hogy a zavarokban halálosan megsemmisítsék az egykor oly hatalmas Brit Birodalmat teljesen felszámolják.

Mivel magyarázható az az első pillanatra teljesen valószínűtlennek látező tény, hogy Anglia szövetségesei, az Egyesült Államok és a Szovjetunió — az előbbi imperialista törekvésekből kifolyólag, a másik a világforradalom megvalósításának gondolatától eltelve — az együttesen folytatott háború közepette, szövetségesei tetsükat, Angliát földre akarják teríteni?

Vajjon ennek a vállalkozásnak sike-

...a hofejezés esetén, — már amennyiben a társult hatalmak győznének — sem az lenne az amerikai-szovjet hatalmi harcnak elmaradhatatlan következménye, hogy egy újabb háború robbanna ki az Egyesült Államok és a Szovjetunió között, amely aztán véglegesen eldöntené, hogy a dollár-imperialiszmus, vagy pedig a bolsevista világforradalom lesz a győztes?

Bármennyire észszerűnek látszik is ez a gondolatmenet, mégsem felel meg a tényeknek. Ezt az egészt látólag oly bonyolult kérdést, könnyen megoldhatjuk, ha csak egy pillantást vetünk a színpalak mögé. Ott ugyanis a nemzetközi zsidóságot látjuk meg, amely mint a Brit Birodalom politikai, gazdasági és szellemi felezárolásáért folyó harc mozgató tényezője domborodik ki előttünk.

A világszidóság megmásíthatatlan célja a zsidó világhatalom megteremtése. A célhoz vezető eszközök pedig a háború és a forradalom. Mivel a zsidóság nem rendelkezik katonai hatalommal, így más népeket fog a hámba tervei megvalósítása érdekében. Ebből kifolyólag a zsidóság mindig a világ legerősebb politikai hatalmát igyekszik megnyerni fő támogatójává. Hozsú esztendőökön kereszttül a Brit Birodalom volt a zsidóság legfőbb védelmezője, mivel ez volt a világ leghatalmasabb birodalma. A zsidóság, a Brit Birodalom politikai hatalmára támaszkodva, már az első világháborúban neki készült, hogy magához ragadja a világhatalmat. De a háború utáni években az Egyesült Államok mégis túlszárnyalták az Angol Birodalmat és a hatalom politikailag kezükbe került. Amerika számított a világ első és leghatalmasabb országának, míg az Angol Birodalom tekintélye egyre alább hanyatlott. A zsidóság azonnal számotvetett ezzel a politikai hatalmi eltolódással és világpolitikai tevékenységének súlypontját az Egyesült Államokba helyezte át, amely lassankint a zsidóság legfőbb védő hatalma lett és egyben legszilárdabb támasza a világhatalom megszerzésére irányuló zsidó terveknek. Anglia már csak másodrangú szerepet játszott. Neki az a feladat jutott, hogy megindítsa az európai háborút. De az igazi ütőkártyák, amelyekre a zsidóság ebben a háborúban politikai, katonai és szellemi számításait alapítja: az Egyesült Államok és a Szovjetunió.

Mivel a Szovjetunió a valóságban a zsidó-amerikai nagytőke alapítása, amelyet teljesen uralmukban tartanak a zsidók, így világhatalmi törekvéseik elérésében nélkülözhetetlen tényezőt jelent számukra. A világhatalmat propagáló Szovjetunió az egyik ága annak a harapófogónak, amelybe Anglia került, a másik ága pedig az Egyesült Államoknak Roosevelt elnök által kinyilatkoztatott világhatalmi igénye.

Mivel mind az Egyesült Államok, mind pedig a Szovjetunió teljesen zsidó vezetés alatt áll, így végeredményben mindkét ország egy célt szolgál, vagyis a zsidó világhatalom megteremtését. Tehát az amerikai világhatalmi igény és a Szovjetunió világhatalmasító törekvései mögött egy és ugyanazon zsidó cél rejtezik. Anglia, a Szovjetunió és az Egyesült Államok „szövetségese”, teljesen benne van ebben a zsidó harapófogóban, amely már olyan erős szorítás alatt fogja körül ezt az országot, hogy a látszat szerint nincs többé menekülés számára.

A világszidóságnak már csak azért van szüksége Angliára, hogy érette harcoljon. De politikai terveinek végrehajtói az Egyesült Államok és a Szovjetunió. Anglia, a zsidóság egykori védő hatalma, most maga érzi a zsidó ökölosapást. A zsidóság nem akar többé konzervatív pártot megtérni Angliában. Egyetlen

Árdrágításért kétszáz pengő pénzbüntetésre ítélték egy asszonyt, aki a csendőrt 50 pengővel akarta lekenyerezni

Nagyvárad. Saját tud. Antal Istváné ellen valami árdrágítás ügyből kifolyólag a csendőrség eljárását indított. A megridat asszony ekkor 50 pengőt kínált fel a csendőröknek, ami után hatóság megvesztegetése címen is vád alá helyezték. A nagyváradai törvényszék szerdán délelőtt tartott az ügyben főtárgyalást. A vádlott azzal védekezett, hogy az 50 pengőt nem azért kínálta fel, hogy ügyét elhallgassák a csendőrök, hanem a pénzt büntetésenként akarta lefizetni, mert hallott már arról, hogy hasonló esetekben pénzbüntetést szab ki a bíróság.

A kihallgatott tanúk azonban terhelően vallottak és a csendőrök vallomásából kitűnt, hogy a vádlott a pénzt suttogva és négy szemközt akarta átnyújtani, ami szintén arra vallott, hogy maga is érezte: nem egészen helyes, amit cselekszik.

— Csak azt akartam elkerülni, hogy bíróság elé kerüljek — sópáncodik az idős asszony — gondoltam: kár az időt vesztegetni ezzel.

— Es mégis csak ide került, lássa csak — jegyzi meg a tanácselnök.

Dr. Sahin Tóth Rafael királyi ügyész vádbeszédét után a bíróság végül is büntetésnek mondotta ki a vádlottat vesztegetés vátségében és ezért 200 pengő pénzbüntetésre ítélte.

— Megnyugszik az ítéletben? — kérdezi Váradi tanácselnök.

— Hogyne kérem, sóhajt az elítélt asszony — hiszen tudom, hogy a pénzt az állam kapja, tehát jó helyre megy...

A bíróság a derűt keltő kijelentés után figyelmeztette a büntetés nagy megnyugvással fogadó asszonyt: hogy a jövőben úgy is juttathat pénzt „jó helyre”, ha nem követ el emiatt büntetési cselekményt.

Nagy felkészültségről tettek tanulságot vizsgájukon a tüzoltótanfolyam hallgatói

Látványos oltási, mentési és légoltalmi bemutatók a tüzoltóaktanya udvarán

Nagyvárad, május 19. Bihar megye közönsége és Nagyvárad számára önkéntes tüzoltóaktáistákat képeznek ki a most fejeződött be az első tíznapos tanfolyam, amelyen 37 biharmegyei és 19 nagyváradai hallgató vett részt. A tanfolyam vezetője Reháik Tamás nagyváradai tüzoltó-főparancsnok volt. az előadók között pedig a helyi szakelődökön kívül más városok tüzoltóparancsnokai is szerepeltek.

Ma délelőtt volt a tíznapos tanfolyam záróvizsgálója, amelyen megjelent dr. Soós István polgármester, vitéz Nadányi János alispán, vitéz Zombori József kerületi tűzrendészeti felügyelő Kolozsvárról, Jakobinyi tüzoltó-főparancsnok Máramaroszigetről, Presszly Béla székelyfővárosi tüzoltófelügyelő, a rendőrség részéről vitéz Sarkadi Ferenc rendőrfelügyelő, a tüzoltóság helyi vezetői és mások. Nagyszámban jöttek el a meghívott légoltalmi vezetők, parancsnokok és parancsnokhelyettesek, mert a tanfolyam egyttal légoltalmi kiképzésben részesítette a hallgatókat a 24-én megkezdődik a második légoltalmi csoportparancsnokainak a kiképzése, amire a mai vizsga gyakorlati része és az ezzel kapcsolatos bemutatók előkészítő ismereteket nyújthattak.

Felvonulás a gyakorlati vizsga előtt

A gyakorlati vizsga délelőtt 10 órakor kezdődött. A tanfolyam hallgatói példás rendben vonultak fel, aztán egymást követték a különböző gyakorlatok tömlőkkel, koeficekondókkal, 200—400 és 800 percliteres motorfekekondókkal, ceupa olyan felszerelési tárgyakkal, amelyek a községek szabványos tüzoltóberendezkedéséhez tartoznak. A hallgatók — akik az elméleti oktatásban, közigazgatási jogból, szervezésből, műszaki kezelésből, egészségtanból, stb. igen nagy anyagot öleltek fel az előadók, — a gyakorlatokban is rendkívüli ügyességrel, kiváló kiképzéssel tettek tanulsá-

got. A vizsgálóval kapcsolatosan hivatásos tüzoltók látványos bemutatókat végeztek nagy gépegységekkel, 1500 percliteres motorfekekondóval, vízvezetékcsatlósóval, 18 és 25 méteres autó-tolólétrákkal,

Funk birodalmi gazdasági miniszter beszéde a német hadigazdálkodásról

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Funk német birodalmi gazdasági miniszter a német nemzeti szocialista párt berlini körzetének vezetője előtt beszédet mondott a német hadigazdálkodásról, az európai élettérben való megszervezéséről, teljesítményéről és erőforrásairól.

— Az ellenséges világ — mondotta — német gazdasági támadásról beszél, holott csupán arról van szó, hogy a németek saját erejükkel, okos és eredményes módszerekkel kijutottak abból a gazda-

Mozik műsora:

APOLLÓ: Ópiumkeringő.
BELVÁROSI: Késő.
CASINO: 7-en, mint a gonoszok.
KORONA: Egy szoknya, egy nadrág.

amelyeket a közönség nagy érdeklődéssel nézett végig.

Tüzek, robbanások, mentési munkálatok

Részben a hallgatók, részben a hivatásos tüzoltók műszaki segélynyújtási és mentési gyakorlatokat is végeztek, aztán pillanatok alatt elkészítették az úgynevezett löemelő állványt, közben gyújtóbombák robbantak, amelyek eloltásánál nagy lélekjelenlétet és gyorsaságot mutattak a tanfolyam hallgatói, majd egy petrenee szálmán gyújtólap gyulladt meg, aminek eloltása szintén pillanatok alatt bekövetkezett, aztán egy hevenyén épített kunyhóban robban gyújtóbomba a a vityilon hirtelen teljesen elharapózott tüzet oltották el nagy hozzáértéssel a tanfolyam hallgatói.

Látványos volt a riadó, amit a hivatásos tüzoltók mutattak be. A harangjelzésre mindenünnen hatalmas motoros fekekondók, tartályok és mentőkocsik robbogtak elő és a következő percben már toronymagasságra szöktek több tömlőből is a vizugarak. Azzal a feltételezéssel, hogy ki fogyott a víz, az úgynevezett veder-láncolatot is beállította a gyakorlatokat vezénylő parancsnok, hogy a következő percben már egymáshoz illesztett tömlők vezessék egy távolabbi légó-kútból a vizet.

De a leglátványosabb talán a habolta bemutatása volt, amely 800 percliteres fekekondóval percek alatt vastag, fehér vízhabbal borította be a tüzoltóudvar egyik épületét.

A vizsga, illetve a bemutató déli 12 órakor ért véget, amikor Nadányi alispán kiosztotta a bizonyítványokat a tanfolyamot végzett hallgatóknak, akik díszmenetben vonultak el az előkelőségek és a közönség előtt.

Szélhámosok megkérösitják a zsidó munkaszolgálatosok hozzátartozóit

Nagyvárad, május 19. A nagyváradai rendőrséghez érkezett feljelentések szerint nap-nap után előfordul, hogy lemeretlen egyének levélben, vagy telefonon felhívják a zsidó munkaszolgálatosok hozzátartozóit, azt állítva, hogy a munkaszolgálatosok megbízásából járnak ki, akik pénzt, élelmet vagy ruhát kérnek általuk. Ezzel az eljárással aztán megkérösitják az illetőket, mert az előadott kérések megtévesztési szolgálnak.

sági zürzavarból, amelyet a nagy és eddig uralkodó gazdasági világhatalmak teremtettek, melyek saját bajuk megkönnyítésére, ma láthatóan mindjobban és jobban kezdik maguk is alkalmazni gazdaságpolitikájukban az annyit kárhözottatott nemzeti szocialista módszereket. Gazdasági életünk ujja rendezésével megszereztük a legfontosabb előfeltételeket ahhoz, hogy a mai elkeseredett sorszerű küzdelemben ellenségeinkkel szemben győzhessünk, — fejezte be beszédét Funk birodalmi miniszter.

Anglia idegháborút akar kezdeni Olaszország ellen

Meghiusult a bolsevisták átkelési kísérlete a Donecen Uj típusu repülőgépeket vetettek harcba a japánok Davies Kuybisevbe érkezett

Zürichből jelentik: (MTI) Sidneyből érkezett jelentés szerint a japánok új típusú repülőgépet vetettek harcba.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Davies, Roosevelt külön megbízottja Kuybisevbe érkezett — jelenti a londoni rádió.

Oslóból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A norvég nemzetgyűlés alakítása évtordulójára alkalmából sok politikai foglyot szabadonbocsátottak.

Csupán Liszicsanszktól északnyugatra voltak harcok a keleti arcvonalon

Berlin. (Interinf.) A keleti arcvonal valamennyi szakaszán hétfőn is szünetelt a harc, kivéve Liszicsanszktól északnyugatra elterülő vidéket. Itt a bolsevisták újra veszélyesen előretörnek a Donec középső magaslatain épült német állárendszer ellen. A támadókat visszavertük. A német tarackütegek meghegyesítették a szovjetnek átkelési kísérleteit a Donecen. A bolsevista rohamkötéleknek csak töredékei érték el a Donec német kézben lévő partját. A keleti

arcvonal egész területén az a kép alakult ki, hogy a bolsevisták a nyugodtabb arcvonalszakaszokról a fiatal korosztályokat kivonják és idősebb évfázatokkal, valamint nőekkel cserélik ki őket. Mialatt a fiatal évfázatok mindenekelőtt Moszkvától délre vetették be, az északi arcvonalszakasz nyugodtabb körzeteiben és a finn arcvonalon legnagyobb részben 45—55 éves katonákból, valamint nőkből állanak a szovjet kötelékek.

Hazug hírek az olasz sajtóban Olaszországról

Róma. (MTI.) A *Giornale d'Italia* ban *Gayda* megállapítja, hogy az angolok szerint elérkezett az a pillanat, amikor Olaszország ellen meg kell nyitni az idegháború újabb szakaszát. Az angolok az északafrikai hadjárat befejezésének hatására alapították ezt a nézetüket. Most, hogy az angolok különböző okok miatt a háborút sürgősen be kell fejezni, az idegháború kíméletlen alkalmazására akarnak rátérni. Mint a Stokholms Tidningen londoni levelezője megjegyzi, mihelyt a szárazföldi hadműveletek megindultak, Olaszországgal szemben fokozni fogják az idegháborút. Itt van a magyarizata az Olaszország elleni kíméletlen légitámadásoknak. Az angolok ez alkalommal sem sikerült megnyerni az idegháborút, ellenben sikerült kimutatni saját idegességüket. Ugyancsak ennek az idegességnek a bizonyítékai azok az Olaszországról szóló angol és amerikai sajtóhangok, amelyekkel az angolok saját nyugtalanságukat akarják csillapítani. A *Daily Mail* például azt írja, hogy Olaszországot a hatos tanácsra bízták, *Badoglio* tábornok vette át Dél-Olaszország parancsnokságát, a király lemondott, stb. és az angol lapok mindent az Ideges Olaszország cím alatt közlik. A newyorki lapok azt írják, hogy az Olaszország elleni küzdelem kemény lesz és nagy áldozatokkal jár és mint Stimson kijelentette, csak hadseregnek hadsereg elleni harcával nyerhető meg.

Tokió. (MTI.) A Német TI jelenti: A japán császári főhadiszállás közlése szerint a japán haderő december közepétől május 10-ig 39 ellenséges

hajót süllyesztett el, vagy rongált meg.

204 gépet veszített az angolzász légierő 15 nap alatt

Berlin. (MTI.) Az angol amerikai légierő május 1. és 15-ike között légi harcban 204 gépet veszített. A veszteség 1200—1500 kiképzett pilótának elvesztését jelenti. A támadások katonai és hadigazdálkodási téren csekély kárt okoztak és nem lehet szó a Németországért folyó légi csata kezdetéről.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Május 18-án reggel 19 brit vadászgép megkísérelte a Somme torkolatánál fekvő egyik repülőter meg-támadását. Hat gépet lelőttünk. Valamennyi német gép visszatért.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Svájci Távirati Iroda jelentése szerint a keddre virradó éjjel ismeretlen repülőgépek bombákat dobtak Zürichre. Csak kisebb anyagi károk keletkeztek.

Rómából jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Az olasz főhadiszállás 1088. közlése: Olasz torpedóvető-repülőgépek az északafrikai partok mentén végzett felderítő útjuk során megtorpedóztak egy könnyűcirkálót. Ellenséges kötelékek bombákat dobtak le Algherara. Több polgári lakóház összeomlott. A lakosság körében áldozatok voltak. A légvédelmi ütegek két támadó gépet lelőttek. Egy német korvett a Földközi-tengeren elpusztított egy ellenséges repülőgépet. Egy további gépet a légvédelmi üte-

gek lőttek le.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Ymuident (Hollandia) támadni próbáló öt angol repülőgépből álló kötelék a német légháritás következtében teljesen megsemmisült.

Stalin háboru utáni tervei és az amerikai lengyelek

Stockholm (MTI.) A Német TI jelenti: Az Amerikában élő lengyelek bizottságot alakítottak, a lengyel érdekek megvédésére. Elhatározták, hogy szembefordulnak a szovjet szándékaival. Washingtoni közlés szerint ugyanis Stalin tervezetét dolgozott ki, melynek értelmében Szovjetország a háboru után Finnországot, a balti államokat, Lengyelországot, a

Betörők jártak a Bethlen-utcában

Ezer pengő értékű fehérneműt loptak el a bezárt padlásról

Nagyvárad, május 19. Schenker Gizella nagyvárad, Bethlen Gábor-utca 5. szám alatti lakos kárára ismeretlen tettes az elmúlt éjszaka bezárt padlásáról S. I. és Gizi monogrammal ellátott 14 darab felső párnahuzatot, 4 lepedőt, 10 törülközőt, 2 damaszt asztalte-

Balkán nagy részét annektálja, Svédországnak és Norvégiának szovjet ellenőrzése alá helyezését kéri.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 1088. közlése: Olasz torpedóvető repülőgépek az északafrikai partok mentén végzett felderítő útjuk során megtorpedóztak egy könnyűcirkálót Bougie

Tavasszal

van az ideje a szokásos tisztító kurának. A Darmor hashajtót milliók használják azért, mert hatása kitűnő. Használatát után az ember mintha újjá születne. Használja azért Ön is. **DARMOR**

kikötőjében és egy közepes tonnatartalmu gőzöst. Ellenséges kötelékek bombákat dobtak le Algherara. Több polgári lakóház összeomlott. A lakosság körében áldozatok voltak. A légvédelmi ütegek két támadó gépet lelőttek. Egy német korvett a Földközi-tengeren elpusztított egy ellenséges repülőgépet. Egy további gépet a légvédelmi ütegek lőttek le.

Az Ujságíró Otthon

ma átköltözött a nyári helyiségébe

Rimanóczy-utca 12 alá

Hivatalos megnyitás holnap, csütörtökön katonazenével

Hazafias tisztelettel: Pödör Béla vendéglős.

Áldetektívek szélhámoskodnak a városban

Nagyvárad, május 19. Utóbbi napokban ismételtelen előfordult, hogy ismeretlen férfiak magukat hatósági közegeknek színlelve, kiszemelt helyeken megjelennek s ott különböző ürügyek alatt házkutatást tartanak. Igazolásokra hamis igazolványokat mutatnak fel s magukat rendőrségi detektíveknek tüntetik fel.

Megállítás szerint ezen ismeretlen személyek terepszemlét tartanak abból a célból, hogy ott alkalmas időben betörést kövessenek el.

A közönség tájékoztatása végett a rendőrkapitányság közli, hogy úgy a rendőrségi detektívek, mint a városi nyomozó közegek arcképes igazolványval vannak ellátva és ténykedésük előtt magukat igazolni kötelesek. A rendőrség felhívja a közönség figyelmét arra, hogy a magukat kellően iga-

zolni nem tudó hatósági közegek fel-lépő egyénekét adják át a legközelebbi rendőrnek.

Szünetelnek a nemzetközi vásárok

A berlini kiállítási és vásári bizottság legújabb közlése szerint, a háború tartamára az egyes európai államokban Németországban, Olaszországban, Franciaországban, ugyeintén Magyarországon is ideiglenesen megszüntetik az áruminta-vásárok megtartását. Franciaország ezenkívül további intézkedésig nem vesz részt egyelőre részt semminemű nemzetközi vásáron. Ezek az intézkedések természetesen kizárólag átmeneti jellegűek és csak a háború tartamára szorítkoznak. (MNK.)

KORONA
Filmszínház

Egy szoknya, egy nadrág

Számozott
heiyek!

Latabár Kálmán kettős — férfi és női — szerepben! Turay Ida, Csontos Gyula, Mály Gerő, Csikós Rózsi is életük legjobb alakítását adják. Egyetlen katarogás, vihar az egész előadás!

Érettségiznek a nagyváradi nyolcadikosok

Csütörtökön lejezik be az írásbelit és június elején kezdődik a szóbeli vizsga

Nagyvárad, május 19. Érettségi... Nyolc éven át bámultuk, mint kis diákok fájdalmas irigységgel és kíváncsi tisztelettel azokat, akik már túl voltak rajta s minden esztendőben még intenzívebbé, szinte kibírihatatlanná váltak ezek a feszültségeket teremtő zürzavaros érzések, valahányszor abban az épületben, amelynek, mint növendékek a lépcsőit koptattuk, megkezdődtek az érettségi vizsgák. S félelmünk és türelmességünk egyre inkább fokozódott: örültünk, hogy nekünk még nem kell oda állni a bizottság elé és szeretnünk volna mégis ott lenni már az érettségi biztos úr „könyörtelen” tekintete előtt. Aztán ez is elérkezett és mondjuk, hogy megbuktunk a román nyelvből, ami akkor — nemsokára húsz éve már — a legfontosabb tantárgy volt az „abszolváló és bacalaureat” vizsgán. Botot vettünk s eljártunk a kávéházba, de tétova érzésekkel: pótvizsgára utasítva, vajjon mindez megillet-e? A sikeres pótvizsga után viszont már nem volt újság sem a sétatálcán, sem a kávéházi esték. Az újság csak annyi volt, hogy mindezt most már „jogosan” is tehetjük. Csatlós szorongat ma is, ha az elképzelte nagy öröm helyét elfoglaló érzésekre gondolunk. És arra, hogy mi, kisebbségi fiatalok, akik akkor végeztünk, legtöbbször, nem arra a pályára mentünk, amire szeretnünk volna, hanem olyanra, amilyenre lehetett. Így volt akkor: és most vajjon mit gondolnak, mit éreznek itt ezek a fiatalok, akik napjainkban érettségiznek? Erre egészen pontosan talán még magunknak sem tudnak adni feleletet, most ahogy itt állanak az „izgalmas” folyosón.

Három nehéz tétel

Tegnap magyarból vizsgáztak, hétfő volt az írásbeliek első napja, — mondja Tátray Barnabás, a Szent László gimnázium kitűnő, fiatal tanára, akivel az intézet folyosóján találkoztunk. A vizsgák pontosan reggel 8 órakor kezdődtek. Valamennyi jelentkező megjelent.

Az írásbeli tételek felől érdeklődünk. Jakó Albert igazgató lép éppen a folyosóra s amikor meg tudja, hogy miről van szó, készséggel ad ó maga is felvilágosítást. Levezet a „tanáríra” s fellapoz egy széles füzetet, amelybe az érettségi vizsgálatok eddigi mozzanatait iktatták.

— Magyar irodalomból három tételt kaptak a diákok — közli velünk Jakó Albert igazgató. Ha érdekli az újságot...

— Már hogyan!
1. A történeti regény a romantika
— Kérem tessék:

korában.

2. Erdély szerepe a magyar irodalomban.

3. Népi alakok a drámai irodalomban.
Ezt a három tételt kapták az a) és b) csoportban vizsgázó jelöltek. Közöttük a 11 magántanuló. A román tagozat 12 diákja egyszerűbb tételt kapott:

A családi otthon melege Petőfinél.

Egyébként összesen 80 diák jelentkezett érettségire. A vizsga tehát meglepően népes.

6 teremben 18 ellenőrző tanár

— A diákok 6 teremben vizsgáznak, az ellenőrzést 18 tanár végzi. — Egyébként volt még egy tétel — folytatja az igazgató: A fénytlan a honvédelem szolgálatában. Ezt azoknak kellett feldolgozni, akik magyar helyett fizikából óhajtottak érettségizni. Ezek száma azonban elenyészően csekélynek bizonyult. Csaknem valamennyi diák a magyar irodalomból feladott tételeket választotta.

— Mennyi idejük volt a jelölteknek egy-egy tétel feldolgozására?

— Hat óra — válaszol a közben másirányban is elfoglalt igazgató helyett Tátray Barnabás, — a diákok nagyrésze azonban már déli egy órára elkészült, sőt voltak olyanok, akik még hamarabb befejezték dolgozatukat. Időközben senkivel sem érintkezhetek, ha ki is jöttek a folyosóra egy-két percig levegőzni.

35 soros szöveg a latin télel

Mialatt itt beszélgetek, odafönt már fölbontják a latin tételt, illetőleg tételeket. Az a) csoportnak Seneca, a b)-nek Sallustius, a c)-nek pedig Caesar jutott. Fürgén sercegnék a tollak.

GYÁVASÁG

Irtó: Füzesi Árpád

Illatos meleg tavaszi este volt. A sötét kék égholt bársonyán apró szentjánosbogárként ildögéltek a selyemragyogású csillagok. Az orgonabokor dús virágai elűntek az este puha sötétjében, csak illatuk szállt, úszott a csendben, illat-imaként az Alkotó hódolatára.

Sándor és Gyurka hanyattfeküdtek a fűben. Valahol tücsök cirpelt. Nem ügyeltek rá. Karjuk a fejük alatt, szemük nagyratágultan itta a végtelenséget, bámulta a csillagos égbolt fenséges kupoláját.

Beszélgettek. Vagy talán inkább hangosan gondolkodtak. Sándor szinte suttogva beszélt:

— Nézd! Milyen szép ez a csillgerdő... Milyen végtelen, békés, fenséges. Milyen kis porszemek vagyunk ebben a ragyogásban... Milyen béke, nyugalom vesz körül. Ezek a csillagok most messzi látnak. Véres csaták, üvöltő harcok, diadalmas ellenségtáborok... Fölszakított, fölfeketelt földtölcseréket... — aztán elhallgatott.

Gondolkodtak. A meglapuló csendben Gyurka suttogta:

— Te Sanyi! Mondd! Mit mesélt édesapád Oroszországról...

— Mit? Hát sokat...

— Mégis, miről?

— A bolsi piszokról, vadságról, állati, nyomorult életéről. Aztán támadásokról. Meg vicceket is mondott.

Csuda sok jó viccet tud... Meg azt is

meg-megállnak, tétovázna egy kicsit a papíron, aztán újra nekifutnak, mint a tavaszi mezőknek a fiatal csikók. Harmincöt sor... Kicsit hosszú ez a szöveg, de azért már egy óra felé ismét kijön egy-két jelölt és nem is megy vissza már az osztályba. Akik a tétellel már „megbirkóztak”, a kapuba verődnek össze és ott tárgyalják meg a témát s esetleges tévedéseiket.

Szerdán németből vagy románból vizsgáztak a magyar fiúk. A román tagozat érettségizői csak németből vizsgázhattak szerdán, míg csütörtökön románból, mint anyanyelvükből külön kell írásbelit készíteniük.

Az írásbeli érettségi ezzel be is fejeződik s június 2-án kerül sor a szóbeliére. Ezek azután már három hétig eltartanak...

És a többi iskolák...

Hasonló a helyzet nagyrészt a többi középiskolákban is. A kereskedelmi fiúiskolában is hétfőn kezdődött az érettségi a magyar írásbelivel. A szóbeliére júniusban kerül sor, hogy mikor ezt az intézet igazgatója még nem tudja pontosan. A szóbeli vizsgák időpontját ugyanis a vizsgáztató bizottság elnöke még nem határozta meg. Egyébként 20-án álltak érettségire, ezek közül tíz az idén végzett.

A kereskedelmi leányiskolában 16-an jelentkeztek érettségire. A vizsgák hétfőn magyar irodalommal kezdődtek itt is. A kereskedelmi számtan, német, kiegészítőként román írásbelik után gyakorló irodai vizsgával fejeződnék be. A szóbeli vizsgák június első napjaiban kezdődnek.

A gépipari középiskolában annyi eltérés mutatkozik, hogy itt már szombaton megkezdődött az érettségi. Először magyar irodalomból vizsgáztak a

Pártoliuk a keresztény kereskedelmet

jelöltek. Az írásbeliek ma, szerdán fejeződtek be és a jövő hónap elején kezdődik a szóbeli.

Az Orsolya zárda középiskolái közül egyelőre csak a leánygimnázium növendékei érettségiznek. A tanítónőképző érettségivel egyenrangú képesítő vizsgáira azért nem kerülhet sor, mert az intézet tanítónőképzője még nem „épült ki”, mindössze két osztályos ez idő szerint.

Az állami tanítónőképző hétfőn pedagógiai vizsgákkal kezdődött a „nagy esemény”. Kedden mennyiségtanból, majd románból és németből tettek a jelöltek írásbelit. A tanítóképzőben és a református leánygimnáziumban ugyanaz a kép, mint általában a többi középiskolákban. Az egyes intézmények vizsgarendje között mutatkozik ugyanis csak egy-két napi eltérés, a jelentkezők száma más és más minden tanintézetben.

Ezek azonban csak számok, adatok. Az élénk társuló kép pedig csak külsőség. A fontos az, amit a Baross Gábor kereskedelmi középiskola végzett növendékei „tablójukra” írtak:

„Bár zord a harc, megéri a világ,
Ha az ember az marad aki volt,
Nemes, küzdő, szabadlelkű diák”.

Horváth Imre

mesélte, hogy mi volt télen, ködben, hidegben, amikor odafagyott a meztelen kéz a puskacsőhöz, ha hozzáért...

— Te, Sanyi! És mondd! Sohasem félt az édesapád?

— Ki? Az én Apám! Örült vagy? Az én apám magyar! Hős! Talpig férj! Félt? — és sértődötten elhallgatott... Aztán hozzálökte gondolatai befejezéséül:

— A gyávaság a legnagyobb szégyen a világon!

Gyurka felkönyökölt:

— Sanyi! Mondok valamit! Én is szeretnék bátor lenni... mert én már voltam: gyáva!

— Te?... ugyan! Nem hiszem! Te, akit mindenki úgy ismer, mint bátor szívű, keményöklű jó barátot... Te gyáva voltál? Nem hiszem... Mese!... De mért mondd ezt?

— Figyelj. El kell mondanom. Még senkinek sem mondtam el soha. Ugyanül a szívemben ez a titok, mint titkos seb. Fáj, ég. De most el kell mondanom, hogy megszabaduljak tőle...

Sanyi nagyon szerette Gyurkát. Most csak az arcát fordította feléje:

— Mondd!

— Tudod, az úgy volt... Tavaly. Ősszel, puha sugarak oryavasták be azokat a kis zezugos utcákat, amelyeken iskolába jártam. Egy ilyen őszi reggel hónom alatt könyveimmel, fölhajtott nyakú kiskabátban nagyon szedtem a lábaimat. Nyolc felé járt. Félttem, hogy elkésem...

— És amint így bandukolok, arra eszméltem fel, hogy a járdán előttem

egy szürkekendős szegény asszony egyszerűen megfordul maga körül és hanyattvágódik. Előttem másfél lépessel... Habzott a szája... Kosarából néhány krumpli gurult ki... Kér karja pedig kitarult, mint Jézusé a kereszten...

És én... Én... átléptem rajta. Emelkészem jól, magam előtt látom kopott, szürkeharisnyás lábát, foltozott, fűzős cipőjét... Ezen léptem át... és mentem, mentem tovább, mint aki esőt veszti, mint aki vakon, siketen halad a semmi felé...

Pár lépés után visszapiantottam a vállam fölé. Már négy-öt ember hajolt föléje. Segítették, emelgették... Sándor hallgatott... Gyurka hangosan gondolkodott tovább:

— Miért nem segitettem neki? Le kellett volna dobni a könyveimet, odaugrani hozzá, megemelni fejét, vízzel itatni, a porból kiemelni... Miért nem segitettem neki... Mert... gyáva, önző, szívtelen részvétlenséget telen voltam, aki csak magát akarja kimenteni onnan, ahol a szerencsétlenség szele süvölt végig... És ezt a gyáva, önző, szívtelen részvétlenséget nem tudom elfelejteni azóta. Sohasemki sem tette szövé. Senki sem tudja... Csak Te... most!...

Csend volt... Lassan indult meg a szó Sándor ajkáról:

— Mondd: levante voltál már ekkor?...

— Nem! — de ma az vagyok! Ma már nem ül rajtam a részvétlenség ördöge, ma él a lelkem és testvére melegen dobog a szívem... Egy megtisztult szív fölött simogatóan áradt az ég felé az orgonavirágok illata.

MARJALAKY TIBOR hadirportja:

Nagyváradai honvédek Nagymuszkaországban öröködnék a magyar álmok felett

„Most már itt tanyázunk a nagy erdőben és lenyűléssel,
nyírlakkal barátkozunk” — írja harctéri munkatársunk.

Valahol Oroszországban

Soha nem érzett érzés fut rajtam keresztül most, amikor itt a végeláthatatlan orosz erdő közepében, katonaládámon ülve egy gyertyafény erősségű lámpa mellett hozzáfogok első haditudósításhoz. A lemaradt karlász irigységgel olvostam annakidején otthon mindig a harctéri tudósításokat — talán azért fog el most ugyanaz az izgalmam, amelyet csak akkor éreztem még, amikor életem első riportjának betűit róttam egymás után.

Fogadják szeretettel otthon szerény irásaimat. Fogadják szeretettel, hiszen mindig bihari, váradai fiainkról fogok írni s azokról a délvidékiekről, dunántúliekről, felvidékiekről, erdélyiekről, akik nagyon hozzájárultak Szent László városához. Megbizáshoz képest híven beszámolok örömeinkről, bánatainkról; hazavetitem a ránkiszórádó napsugarat, hazafordítom a szellő fújását, az idegen felhőket és a sötét erdő rejtelmes hallgatását is. Hadijelentéseket, száraz beszámolókat ezért ne várjanak tőlem. Az otthonért küzdő, váradai honvédek, az otthonért dobogó szívek muzsikáját akarom hazaközvetíteni.

Eltűnt a vonat...

Nehéz volt a búcsú, fájdalmas volt az elválás édesanyáknak, édesapáknak egyetlen fiuktól, hitveseknek a férjüktől, gyermekeknek az édesapától. Nehéz volt számunkra is az elválás, de erőt adott az a tudat, hogy azokért állítottuk magunkra a búszke honvédegyenruhát, akik bennünket sirtárnak... A Székessyhad tornyaiiban a Megváltó dicsőséges feltámadását hirdették a harangok s eszünkbe jutott: igen a magyar keresztút utolsó állomásának is a feltámadásnak kell lennie...

És amikor arra gondoltunk, hogy mi lesz otthonmaradó családunkkal, ki fogja istápolni, támogatni, vigasztalni őket, ki fog a válságos időkben helyettünk öröködni fölöttük, akkor megnyugtató érzéssel láttuk bucsuztatóink sorában Nagyvárad város főispánját, polgármesterét s azoknak a polgári hatóságoknak a képviselőit, akik feladatunknak és kötelességüknek vállalják az otthon maradó gondjainak enyhítését. Megnyugodva láttuk ott a város vezetőségét, mert tudtuk, hogy megjelenésükkel tudunkra akarják adni, hogy soha nem lesz közömbös számunkra a hadbavonultak hozzátartozóinak gondozása.

...Még egy könnyes csók, még egy szerető simogatás... és az integritó, lengő zsebkanadák sorfala között elindult a vonat.

Búcsú édes Hazánktól

Kemény katonák szemében is megcsillan a könny, amikor Uzsoknál elbúcsúztunk édes Hazánk drága földjéről... Hűsvétvasárnap, harangzúgós napsugaras ünnepen, virágban

pompázó almáták, bársonyos zöld vetések között vágatott át vonatunk Biharon, a Hajduságon és a Nyírségen s ünnep volt még akkor is, amikor a Kárpátok hósapkás csúcsai közé furta be magát a pőlékelő mozdony... Uzsoknál, ott a szent föld védelmében elesett hőseink sírjai mellett éreztük, igazán éreztük, hogy parancsnok urunk szavai nem üres szavak. Éreztük, hogy a magyar katonaládság, amit könnyes szemmel elrebegettünk, itt szent fogadalom volt minden szívben. Szent fogadalom arra, hogy a virágaborult almáták, a zöld vetések földjét utolsó leheletünkkel, utolsó csepp vérének árán is megvédjük. A hősök sírkereztjein túl az elhagyott nádfüdeles, piroscserepes házakat, szülőink ezüstös haját, az árván maradt feleséget az árván maradt kedvest és gyermekeink csillogó arcát láttuk. Uzsoknál senki sem lépte át a határt úgy, hogy ne tudta volna, miért kell ha beindulnia.

Emlékek az átról

A keleti villámhájjárat papirból ismerős városok, falvak mellett vágatunk el. Vöröshagymakupolájú templomok elől virágostarka népviseletbe öltözött csoportok integetnek. Az állomásokon magyar cigarettáért folyik az alkudozás. Elnémult szovjet útegek, örökre mozdulatlaná vált harcokcsik jellegzetes körvonala tűnik fel az utak mentén. Lengyel állomás. Itt hosszabb ideig állunk s megindul a barátkozás a báméskodó leánysereggel. Géhás zászlósunk nap-pali zenét ad az állomásfőnök bájos kis leányának. Kész Rómeo és Julia: főnn az emeleti ablakban a kedvesen mosolygó leányarc s lenn az epedő szívű zászlós úr egy éneklő géppuskás szakasszal... Öreg néni ke tört magyarsággal ad tanácsokat az utra honvédeinknek. Mindig kint van az állomásnál, amikor magyar katonavonatot jön.

Partizánveszély

Ejszaka hagytuk el Lengyeltöldeket. Reggel már német katonák, ukrán milicisták, német szolgálatban álló kozákok üdvözölnek bennünket majd minden megállónál. Gyorsvonatsebességgel száguldunk a mind sivarábbá váló tájakon át. Veszélyes, rossz hírű erdős, mocsaras vidék. Kis német faerdők, megerősített állomások biztosítják a vasutvonalat a partizánok támadásai ellen. Nézegetjük a drótsóvénnyel körülvevett faerdőket. Ilyeneket kell majd építenünk nekünk is. A föltés mellett széles sávban tarolják, égetik az erdőt. Szorgos munka folyik mindenütt. Most már ahol csak megállunk, mindenütt partizánok képezik az izgott beszélgetések témáját. Ujabb parancsokat kapunk a fokozott éberségre. Az orvlövészek átkos kezényoma mindenütt meglát-szik. Sehol egy ép hid. Mindenütt felrobbantották. Uj betonhidakon me-

gyünk át; mind a páratlan német szervezés alkotása.

Tűzkeresztség

Sikerült hamarosan egy kis izelítőt is kapunk a partizánok szokásaiból. Valahol az erdő széléről lövések dörögnek. Fiaink minthacsak ezt a pillanatot várták volna: olyan tüzesóvel válaszoltak a furcsa köszöntésre, hogy csak úgy zengett, ropogott bele az erdő. A szerelvény fokozott sebességgel vitt bennünket tovább a veszélyes vidékről... Kis állomás, szám-bavesszük az embereket. Senkinek semmi baja sem történt... Azonban itt újabb meglepetés ér bennünket. Örnagy urunk jelentést kap: egy órával ezelőtt felrobbantották a pályatestet, épp ahol át kellene haladnunk. Percek alatt készen áll egy szerelvény árkászokkal, pályamunkásokkal, biztosító őrséggel s már indulunk is. Be van rendezkedve minden állomás itt az ilyen meglepetésekre... Éberan aludtunk s reggel, amikor továbbindultunk, kíváncsian lestük az esti robbantás helyét. Egy mozdony és néhány teherkocsi borult le a föltésről. Komolyabb baj nem történt. Minden éjszaka robbantanak valahol s az itteni őrségek akkor lepődnének meg, ha egy éjszakát kihagynának a partizánok.

Új otthonunkban

Ez itt már magyar föld. Magyar hidőrség, magyar járőrök mindenütt. Hazai munkaszolgálatosok aprítják

az orosz erdőt, magyar szabadságon vonat fut el mellettünk. Kirakodás, elosztás. Magyar talu vár bennünket az erdő közepében testvéri szeretettel. Ez az erdő már a mienk. „Isten hozott” köszöntés udvarának cifra nyírlakapuján. A három hatalmas kettőskereszt, alatta Nagymagyarország kömozaikja. „Ambrus Béla-utca”, „Ködmön József utcá” olvassuk az utcajelző táblákon. Hősi halott tisztjeikről neveztek el az utcákat elődeink. A leváltandókkal való nagy beszélgetésben szinte el is feledjük, hogy az országút melletti erdőben három partizán holtestét találták meg. Kevéssel azelőtt tették őket ártalmatlanná, mielőtt megérkeztünk

Papp Margittól bu tor

aranyat ér,
hiszen örök érték

Kiállítás:

Rimanóczy-u. 8.

volna. Az egyik hidat akarták a levegőbe röpteni... Megkapjuk az új és vasutszakaszainkat s az új otthonban eloszlanak az egységek.

Most már itt tanyázunk a nagy erdőben. Fenyőfákkal, nyírlakkal barátkozunk s csokrot szedünk a későnyíló ibolyából. Hallgatjuk a sokatszenvedett orosz erdőlakók panaszait s kölcsönadjuk nekik a század lovait, hogy megszánhassák a kis tisztáson hasított szegény földet... És dolgozunk, öröködnék, hogy a reánk bízott feladatot kemény, magyar honvédek méltóan végrehajthassuk. Öröködnék, vigyázunk itt a távoli végeken, messze, nagyon messze az otthontól, azért, hogy nyugodtan gyümölcsöt érlelhessenek azok a virágos almáták.

Szeretettel köszöntünk mindenkit!

Csütörtökön délután nyílik meg a Biharmegyei Áruforgalmi Szövetkezet nagykereskedése

Fűszert, gyarmatárut, terményeket, tüzelőanyagot, vegyi-cikkeket, bőrárut és textiliákat árul az új üzlet

Nagyvárad, május 19. Lapunk már egy ízben hírt adott arról, hogy városunkban Biharmegyei Áruforgalmi Szövetkezet néven fűszerrel, gyarmatárúval, vegyi cikkekkel, terményekkel tüzelőanyaggal, bőrárúkkal és textiliákkal foglalkozó szövetkezeti nagykereskedés nyílik. Az intézmény tiszta magyar tőkével és munkával indul el s a jelek szerint újabb pozíciót jelent az egyre jobban meg-

erősödő magyar kereskedői fronton. Az üzlethelyiség a volt Hoffmann- (Popper) féle kereskedés helyén van. Ünnepeles megnyitás csütörtökön délután fél 5 órakor lesz nagyszámú meghívott vendég jelenlétében. Az új nagykereskedés működése elé jogos várakozással tekint a város és a környék kiskereskedői és fogyasztó társadalma.

Valódi svájci órák

Turul, Invár, Levente és Honvéd

Viktor Árpád

szakképzett órásnál.

Rákóczi-ut 3.

Fokozott ellenőrzéssel akadályozzák meg a tulvásárítást és a kereskedők visszaéléseit

Dr Szász Lajos miniszter tájékoztatót adott a közellátás időszerű kérdéseiről

(MTI.) Dr Szász Lajos közellátási miniszter kedden délelőtt a napilapok főszerkesztői előtt tájékoztatót tartott a közellátás időszerű kérdéseiről. Tájékoztatójában a következőket mondta:

— Amióta a közellátás ügyeinek intézésével foglalkozom, minden alkalommal ösztönös és leplezés nélkül feltártam mindazt a nehézséget és akadályt, amelyet le kell küzdenünk. Az elmúlt napok tapasztalatai arra készítettek, hogy a közellátás első legfontosabb tényezőjét, a közellátást új alapokra helyezzem. A jövő gazdasági évben életbe lép az új termény beszállítási rend. Ennek keretében új mérvű beszállítást rónunk a mezőgazdaságra, amelynek beszedése után olyan készletekkel rendelkezünk, amellyel az ország lakosságának élelmiszerét megoldjuk. E rendszerben mindenki pontosan előkészített tervek szerint fog dolgozni a közellátás biztosítása érdekében. Bizakodással nézhetünk a jövő elé, mert emberileg mindent megtevének a rendszeres közellátás érdekében.

Mellőzhetetlen az ipari ellátás gyökeres átszervezése

— A többször bejelentett ipari ellátás gyökeres átszervezése is mellőzhetetlen. Az ipar terén azonban a nyersanyaghiány bizonyos ágakban nem tudjuk leküzdöni. Kötelességünknek tehát oda kell irányulni,

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

hogy a rendelkezésre álló készletekből a társadalom széles rétegei által használt cikkeket állítsanak elő és a termelt javaknak igazságos elosztását kell megszervezni. A gyárakat ezért arra kötelezték, hogy a nyersanyagokat bizonyos közszükségleti cikkek gyártására fordítsák. A kereskedők áru ellátását megfelelő árak megállapításával és az árak betartásának ellenőrzésével megteremtettük. Biztosítottuk a fogyasztók számára a legszükségesebb ruházati cikkeket és megakadályoztuk, hogy lelkiismeretlen személyek pénzüket cikkek halmozására használják. Ez az intézkedés nem korlátozás, hanem a fogyasztás igazságos arányosítása. Mindenkinek lehetőséget biztosítottunk egy bizonyos mérvű vásárlásra. Ne akarja mindenki azonnal kiváltani azokat a cikkeket, amelyek megvásárlásának feljogosították. Mondjon le mindenkinek arról a rossz szokásról, hogy tulzott vásárlással kifosszák az üzleteket. A kereskedő tudja, mit szabad eladni a vásárlónak. Ha az ellenőrzés során bárhol visszaélést észlelünk, azonnal kizárjuk az illető kereskedőt a további áruellátásból.

A miniszter ezután bejelentette

hogy rövidesen sor kerül az ipari ellátás más ágazatainak gyökeres rendezésére is.

A közellátási helyzet

Ezután áttekintést adott a miniszter a közellátási helyzetről:

— A múlt esztendőben bizonyos zavarok mutatkoztak, főként hús, tojás és tej ellátás terén. A húsjegyek segítségével sem lehetett állandó fejadagot megállapítani, hanem csupán arra vállaltunk kötelezettséget, hogy egy-egy időszakban összegyűjtött készletet igazságosan osszuk szét. A kedvezőtlen takarmány hely-

Bikszád gyógyfürdő

(Szalmár m.) JUNIUS 1-ÉN MEGNYILIK. Gyomor-, vese-, bél-, hólyagbajok és mindenféle hurutos megbetegedések gyógyhelye. Ivókúra, meleg ásványvizek és szőlősavas fürdő, hideg vizgyógyászati és inhalatorium. Kényelmes, tiszta szobák, elsőrendű diétás konyha, 100 holdas ós. park, pormentes levegő, strand. Fely világosítást nyújt a fürdő igazgatósága és az IBUSZ utazási iroda, Budapest, Vigadó-tér.

zet miatt a felhajtásra kerülő állatok nagyon rossz állapotban vannak. Az állatszállítványok késése és elmaradása is zavarokat okozott. A fogyasztó közönség is hibás volt, mert a húsjegyek kiosztása után nem annál a hentesnél és mézárósnál pecsételtette le húsjegyét, amelynek körzetébe tartozott, ennek folytán az egyes üzletek áruellátásában zavarok álltak elő. A húsellátással egyidőben nehézzé vált a tojás helyzet is. A tojás állomány egyrésze ugyanis levágásra került és így csökkent a tojás mennyisége. A kereskedők felvásárlási tevékenységét erősen zavarta a feketepiac és így a termelők felé

igen magas ár alakult ki. A múlt héten megjelent rendelkezés megszünteti a tojásellátás terén mutatkozó zavarokat ugyanakkor megállapítottuk a fogyasztói, nagykereskedői és termelői árat, amely olyan méltányos, hogy a termelők meg lehetnek elégedve. Intézkedtem a tojásforgalom állandó és biztos ellenőrzése iránt is. Az elmúlt évben Budapesten bevezettük a tejgyártásért. Megadtuk a lehetőséget a kávémerések tejjelállítására is. Természetesen biztosítanunk kellett a kávéházak tejjelállítását is. Legutóbb úgy intézkedtem, hogy a napi felhozatal 5 százaléka kávémerések és a kávéházak között kerüljön kiosztásra. Az átmeneti nehézség itt is mulóban van. Ezek a most említett nehézségek is azt mutatják, hogy az eddiginél biztosabb alapokra kell helyezni a közellátást — fejezte be tájékoztatóját dr Szász Lajos miniszter.

Művészet vagy ákambákam?

Kifejezetten „polgári” kultúrát terjeszteni akaró, minden ízében az egészséges és elodázhatalan haladás és megújulás ellen hadakozó félhivonként megjelenő képes folyóirat került a kezembe. Véletlenül, mert egyébként nem érdekel, nem mond semmit számomra, nem hiányzik sem testemnek, sem lelkemnek. Szépirodalmi részén kívül világnézeti megnyilatkozásai, nyílt és burkolt kijelentései kriptaszagot lehelnek. Azonban nem ez a fontos. A véletlenül felülről tolyóirat kétoldalas képriportja állította el a lélegzetem s ez is készített írásra. Már csak azért is, mert többen is megcsodálják ezt a két képes oldalt és ámulva fogják kérdezni: Hát lehetséges ilyesmi 1943-ban?

A képriport felírása tudtul adja mindenkinek, hogy gróf Almásy-Teleki Éva művészeti intézetének öt festő és egy szobrász tagja mutatkozik be általa reprezentáns műveivel. A felírásra egyébként azért is lenne szükség, mert a jámbor olvasó azt hihetné, hogy kettő kivételével elretentő példaképpen közölték az „alkotások” fényképeit. Mert két fej kivételével a képek is és a domborművek is elretentő példái az elterdült ízlésnek és a torz, primitív formákhoz menekülő nagyképu tehetségtelenségnek.

A képek közül csak a dési templomot lehet valamennyire kivenni. A többiek primitív ákambák. A legjobb akaratlan sem lehet mást mondani róluk. Igaz, hogy a világnézeti alapon „polgáriaskodó” elemek már csak azért is elmerengenek majd a világtanító nagy művészetben, mert a kedvenc folyóiratban jelent meg és arófnői művészeti intézet ültötte rájuk márkáját. Akad majd tollnok is, aki elmondja róluk csatlaltalan művészi kritikáját, természetesen szintén a világnézeti elvtársak közül. A szavak birodalmában akad elég kifejezés arra, hogy ezeket a lehetetlenségeket szalonképesse tegyék. Énérzékű ember azonban el fogulatlanul a művészet leghalványabb nyomait sem fedezheti fel városunkban. Sőt még azt is hátran állíthatjuk, hogy színeikben sem.

Mert mit is akart a grófnői „művészeti intézet” jeles tagja kifejezni azal a néhány enagyolt ecsetvonással, amelyet „Dombos tájnak” kereszteltek? Hangulatot, érzést, gondolatot? Inkább saját tehetségtelenségét. A tolyó parti képhez hasonlót bármely elemi iskola növendékei festenének, ha előbb tízperces oktatást kapnának az ecsetkezelésből. Ha pedig a „Csendéletet” művészi képhez nevezük, akkor minden utcakerítésre és falra rajzoló süvölvényt be kell szállítani a „művészeti intézetbe” az egetelenség nevében. A nőiaktól sem mondhatunk egyebet. Ha a felírás nem mondaná el, hogy ez „művész” képe, akkor azt hihetnénk, hogy elemista félbenmaradt próbálkozása. Mindezt nem tulzással mondjuk. Elképesztő az a merészség, amellyel a felsorolt tákolmányokat nyilvánosság elé bocsátották.

Még a két „domborműről” kell megemlékeznünk. Az egyik ülő alak. Így adja tudtul a felírás. Egyébként is látnivaló, mert az agyagba (hihetőleg az) mintázott alak valóban ülni látszik. A felírás tehát só. Csak valami még hiányzik. A lelet helyét is oda kellett volna írni. Mert nem tudjuk, hogy a cromagnoni, a neandervölgyi, avagy a heidelbergi ősember produkálta? A „Tamburás”-hoz nem is tudunk hozzászólni. A római San Stefano in Rotondo primitív és értéktelen körképének egyik halálraült vértanuját juttathatja eszünkbe. A mellé mintázott árva fát és muraközi lovat azonban teljességgel nem értjük. Ehhez már a polgári kultúra kifinomult, töldöntuli érzéke szükséges. El kellett ezeket mondani. Aki ugyanis ránéz a két oldalon bemutatott alkotásokra, szomorúan fogja kérdezni: Hát lehetséges ez? Ugy látszik, hogy igen. Legalább is valaméddig. Vigasztalóul csak azt hozzuk fel, hogy a magyar élet ma már egészen más medrekben áramlik a jövő felé. Láttuk a haditudósítók kiállításáról készült képes beszámolókat is. Állítsuk egymás mellé a két beszámolót. Az összehasonlítás lesz gróf Almásy-Teleki Éva művészeti intézetének legvalóságosabb kritikája.

POLYÁK ISTVÁN

Megkoronázták az új tuniszi bejt

Tanger. (MTI.) A Stefani Iroda jelentti: Nagy sietséggel, amely a Mohamed Sidi el Monsef tuniszi bej miatt támadt belső helyzetet világít rá, az angol-amerikai megszálló csapatok parancsnoksága elrendelte az új bej, Sidi Mohamed el Anim megkoronázását. A koronázás hétfőn titokban ment végbe. A lakosokat csak a megkoronázás tényéről tájékoztatták. Az új bej trónbeszédet mondott, amelyben megköszönte trónraemelését. A francia rezidens maga nem is volt jelen a koronázáson, hanem Juin tábornokkal helyettesítette magát.

Mi okozza az úgynevezett „széna” náthát?

Márciustól májueig terjedő időszakban a tavaszi náthára hajlamos egyének leg-többször az erős virágzás következtében szenvednek, májnetől júniusig a virágzó rétek augusztustól szeptemberig pedig a késői virágok okozzák nálunk a fel-lépő náthát. Vannak azonban olyanok is, akik csak a virágportól kapnak torok-, orr- és szemvizketegséget, amely végül is egy alapos náthává fajul, amit a nyálkahártya krónikus megbetegedése okoz. Lemét mások csupán a fűfélékre érzékenyek, ugyszintén a különféle gabonafélékre, mint búza, rozs stb. A betegség kezdő stádiumában csupán egy-két növényfajta az, amely a légzőszervekre ingeret gyakorol, később azonban a hajlamosság mindjobban erősödik. Orvosi kimutatás szerint ez a hajlamosság örökölhető és vannak úgynevezett „szénanátha”-családok, ahol apáról-fiúra száll ez a betegség. Érdekes azonban megfigyelni, hogy a szellemi munkát végezők között a „szénanátha” gyakoribb, mint a paraeztoknál, ahol ez a betegség a legritkábban fordul elő. (MNK.)

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SKLÁGYI DRZSÓ-UTCA 5 SZAM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 38.40.
 félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.

Kéziratokat nem adunk vissza.

ÉRETTSÉGI VIZSGA. A nagyvárad
 elvált kereskedelmi leányközpontjában
 folyó évi érettségi vizsgálatára a
 m. kir. vallás- és közoktatásügyi minis-
 ter, a m. kir. kereskedelem- és közleke-
 désügyi miniszterrel történt megállapo-
 dás alapján és az ő nevében is elnöknek
 Horváth Árpád vezérigazgatót, a Nagy-
 várad Kereskedelmi és Iparkamara mi-
 niszteri biztosát küldte ki. Írásbeli viz-
 gálatok folynak, a szóbeli vizsgálatok
 június 4-én, 5-én lesznek megtartva.

**A pápai nuncius részvesz
 Pécs város felajánlása ünnepé-
 lyén.** A Magyar Tudósító jelenti:
 Beszámoltunk arról, hogy Pécs tör-
 vényhatósági bizottsága elhatározta:
 a várost felajánlja Jézus Szívének.
 A felajánlás ünnepélyes külsőségek
 között június 6-án történik meg. A
 város nagy ünnepére Virág Ferenc
 megyés püspök meghívta Angelo
 Rotta budapesti apostoli nunciust is,
 aki már közölte, hogy a meghívásnak
 eleget tesz és megjelenik a felaján-
 lási ünnep előestéjén a Pius-templom
 nagy egyházi hangversenyén.

**A Höpfnér színházi estre a jegyek
 esütörtök reggeltől a színházi pénztár-
 nál kaphatók.**

**MINISZTERTANÁCSOT TARTOT-
 TAK A KORMÁNY TAGJAI.** A MTI
 jelenti: A kormány tagjai kedden dél-
 után 5 órakor Kállay Miklós miniszter-
 elnök elnöklésével minisztertanácsra ül-
 tek össze. A minisztertanácsban, mely a
 kedd esti órákig tartott, folyó kormány-
 zati ügyeket tárgyaltak.

**A NAGYVÁRADI KERESKEDELMI
 CSARNOK ÉRTESETÉSE.** Több oldalról
 az a panasz érkezett hozzánk, hogy a
 kereskedők és iparosok közül igen so-
 kan az őket látogató ügynöktől nem ké-
 rik a 3980/1942. M. E. sz. rendeletben
 előírt arcképes igazolókönyvet. Erre fi-
 gyelemmel felhívjuk a kereskedők fi-
 gyelemét arra, hogy az idézett rendelet
 értelmében csak az az ügynök jogosult
 rendelések felvételére, aki a rende-
 letileg előírt arcképes igazolókönyvvel
 rendelkezik. Aki olyan ügynöktől fogad
 el megrendelést, aki nem rendelkezik
 az előírt és szabályszerűen kiállított
 igazolókönyvvel, kihágást követ el, mely
 büntetéssel jár. Saját érdekét szolgálja
 tehát az a kereskedő vagy iparos, aki
 minden egyes esetben megköveteli az
 ügynöktől (utazótól) a szabályszerűen
 kiállított arcképes igazolókönyv felmu-
 tatását. A Nagyvárad Kereskedelmi
 Csarnok titkári hivatala.

FELHÍVÁS. A vas- és fémpipari szak-
 osztály felhívja azon tagjai figyelmét,
 akiknek Andrényi által IV. számmal el-
 látott fekete és horgonyzott lemezkiuta-
 lásuk van, azok folyó hó 25-ig bezárólag
 vegyék át anyagukat. Elnökség.

**Jelentkezzen a rendőrségen N. A. jel-
 zésű arany karikagyűrű tulajdonosa.**
 Nagyvárad, május 19. Egy bűnügyből
 kifolyólag a rendőrhatalóság 1 darab
 arany férfikarikagyűrűt foglalt le N. A.
 heveséssel. Ezidáig a gyűrű tulajdono-
 sa nem volt megállapítható, mert ez-
 irányban panasz nem lett emelve. A
 rendőrség felhívja a károsult felet,
 hogy jelentkezzen a bűnügyi osztályon.

**PÜNKÖSDKOR KOLOZSVÁRRA ER-
 KEZIK MÁRTON ÁRON PÜSPÖK.** Ko-
 lozsvárról jelentik: Márton Áron, gyu-
 lafehérvári római katolikus püspök a
 pünkösdi ünnepekre Kolozsvárra érke-
 zik hérmálni.

**A délvideki írók is résztvesz-
 nek a kolozsvári könyvnapokon.**
 A Magyar Tudósító jelenti: A dél-
 vidéki Szenteleky Irodalmi Társasá-
 got az erdélyi írók meghívták Ko-
 lozsvárra, hogy vegyenek részt a
 könyvnapokon és hogy tartsanak iro-
 delmi estet Erdély fővárosában. A
 Szenteleky Társaság több vezetője
 tett eleget a meghívásnak és a ko-
 lozsvári könyvtárakban ők fogják
 dedikálni saját műveiket. Az irodal-
 mi esten Kemény János báró üdvözlé:
 a délvideki magyar írókat, akik elő-
 adást tartanak az esten.

30 ÉVES TALÁLKOZÓ. Felkérjük
 azon osztálytársainkat, akik 1912-13.
 évben a nagyvárad Szent Vince intézet-
 ben végezték a IV-ik polgári iskolát,
 hogy 30 éves találkozóink időpontjának
 közlése végett jelenlegi pontos címüket
 a Szent Vince Intézetnek címezve, le-
 velezőlapon közölni szíveskedjenek.

**SZENT LÁSZLÓ ÜNNEPSÉG A
 KALÁSZ-MOZGALOM RENDEZÉ-
 SÉBEN.** Május 23-án, vasárnap ün-
 nepeljük Szent László király emléke-
 zését. Déllelőtt 9 órakor Fiedler Ist-
 ván püspök úr ünnepi szentmisét
 mond a Székesegyházban. Ugyanek-
 kor a Szent László szobor előtt tá-
 bori szentmise lesz, amelyen a fal-
 vaktól bejött KALÁSZ-leánykörök
 tagjai vesznek részt és járulnak kö-
 zös szentáldozáshoz. Délben fél 12
 órakor díszünnepség lesz a Szigligeti
 Színházban a Kalász-körök bemutató
 szereplésével.

**A Höpfnér színházi estre a jegyek
 esütörtök reggeltől a színházi pénztár-
 nál kaphatók.**

**MEGVERTEK A TISZTIORVOST A
 LENYIRT HAJU CIGÁNYASSZO-
 NYOK.** Pest vármegye alispánja elren-
 delte, hogy a kiütéses tifuszjárvány
 megelőzésére a vármegye területén meg-
 kell nyírni a cigányokat. Ezt az intézke-
 dést Örkényben dr. Szűts István járási
 tisztiorvos hajtotta végre. A csendőrök-
 kel együtt borbélyok jelentek meg a
 cigánytelepen és a férfiak, asszonyok,
 gyermekek haját levágták. Másnap a
 tisztiorvos kiszállt a cigánytelepre, ahol
 szemlét akart tartani, hogy az intézke-
 dést végrehajtották-e. Amikor a tiszt-
 orvos a telepre érkezett, a cigányasz-
 szonyok és lányok körülfogták és ülle-
 gelni kezdték. A tisztiorvost csendőrök
 szabadították ki szorongatott helyzeté-
 ből, majd támadói közül kilencet beki-
 sértek a pestvidéki törvényszék foghá-
 zába. Kedden tartott tárgyalást az ügy-
 ben a pestvidéki törvényszék Boglutz-
 tanácsa. A bizonyítási eljárás lefolyta-
 tása után a törvényszék a támadó ci-
 gányasszonyokat hatóság tagja elleni vét-
 ség miatt fejenként egy hónapi foghá-
 zára ítélte. Az ítélet jogerős.

BUTORT színeset MEZEI-161
 Háló, kombinált és előszobák.
 Szabadság-utca 12. (Szacsav-utca 48.)
 Konyha újítások.

A VÖRÖSKERESZT KÖSZÖNETE. A
 Vöröskereszt nagyvárad irodája lapunk
 útján köszöni a helybeli református nép-
 iskolának, hogy az „Anyák Napja” ün-
 nepély tiszta jóvedelmét, 400 pengőt a
 hadigondozás céljaira fizette be. Ugyan-
 csak köszöni az É. Nagy Testvérek Rá-
 kőci-út 4. sz. alatti cégnek ugyanarra
 a célra befizetett 50 pengős adomá-
 nyát.

BELVÁROSI
 „Férfihűséget” felülmúló óriási sikerű DAROCZY-film.
Késő Bulla, Muráthy,
 Jávor, Sárdy

Ötletes, szellemes, friss, humoros, zenés új filmvígjáték
Heten mint a gonoszok
 Főszereplői: Mednyánszky Agi, Sárdy János, Bilicsi,
 Kiss Manyi, Vaszary, Maklár.
 Jegyelővétel: egész hétre előre. a CASINOBAN

**BALESET ÉRTE ROOSEVELT FIÁT
 ALGIER KÖZELÉBEN.** Zürich. (Bud.
 Tud.): Washingtoni jelentés szerint Roo-
 sevelt idősebb fiát Algier közelében lévő
 repülőtéren baleset érte, amely kisebb
 idegrázkódást okozott. Az elnök másik
 fia, aki Távolkeleten tartózkodik, meg-
 betegedett és most kórházban fekszik.

**PÁLYAZAT BÁNYA, KOHÓ ÉS ER-
 DŐMÉRNÖKI HALLGATÓK ÖSZTÖN-
 DIJÁRA.** A MTI jelenti: A földműve-
 lésügyi miniszter pályázatot hirdet a
 József Nádor műszaki és gazdasági egyet-
 em bányá, kohó és erdőmérnöki kara-
 nak erdőmérnöki hallgatói részére 1000
 és 500 pengős ösztöndíjakra. A pályáza-
 totok a földművelésügyi miniszterhez cí-
 mezve, az illetékes kar dékánjához kell
 benyújtani Sopronban augusztus 31-ig.

50 ÉVES AZ ELSŐ D-VONAT.
 Az első D-vonatot, vagyis a vasúti
 kocsik közötti átjáróval ellátott
 gyorsvonatot Németországban 50 év-
 vel ezelőtt állították a vasúti közle-
 kedés szolgálatába. Bár az első gyor-
 svonatok már 1851-ben is közleked-
 tek, mégis ezeknél még hiányzott az
 egyik vasúti kocsiból a másikba való
 átjáró. — A nép nyelvén az első
 D gyorsvonatot Németországban tré-
 fásan „harmonika” vonatnak neve-
 zték el mivel az egyes vonatok kö-
 zötti átjáróhidakat ellenzóvel látták
 el a szél és időjárás elleni védekezés
 céljából. (MNK.)

**A Höpfnér színházi estre a jegyek
 esütörtök reggeltől a színházi pénztár-
 nál kaphatók.**

**FRONTSÜRGÖNYÖK NÉMETOR-
 SZÁGBAN.** Németországban a pol-
 gári lakosság táviratváltásának szá-
 bályozásán kívül a német véderő tag-
 jainak sürgönyváltására vonatkozó-
 lag újfajta rendelkezéseket léptettek
 életbe. Ennek értelmében Németor-
 szágban most egy úgynevezett front-
 sürgönyváltási intézményt létesítet-
 tek, amely kizárólag a harcterek kato-
 nonái és azok hozzátartozói részére
 van fenntartva. A fronttáviratok cél-
 ja sürgős közlemények továbbítása a
 frontról az otthon maradt hozzátar-
 tozók részére. Ez az intézkedés ismét
 közelebb hozza a fronton küzdő né-
 met katonákat hozzátartozóikhoz
 (MNK.)

**MÁJUS 22-ÉN NYILIK MEG A KI-
 ALLÍTÁS A MEZŐGAZDASÁGI MU-
 ZEUMBAN.** A MTI jelenti: A mezőgaz-
 dasági tudományos és kísérleti ügyek
 minisztériumának megalapított kiállítá-
 május 22-én nyitják meg a mezőgazda-
 sági muzeumban.

Idegenforgalmi ismertető
 Kassa idegenforgalmi hivatala most
 adta ki a város idegenforgalmi ismerte-
 tőjét. A csinos kiállítású, 16 oldalas kis
 füzet öt oldalon tárgyalja ügyes össze-
 foglalásban a város történetét, amelyet
 1938-ban a magyar honvédség dicsősé-
 ges bevonulásával zár le. A város külön-
 böző részeiről és épületeiről közölt fel-
 vételek mind szépen sikerültek. Van a
 kis füzetben egy ügyes várostérkép is.
 A fedőlap két belső oldalán a turista
 és a városlátogató minden szükséges
 adatot megtalál.
 Az idegenforgalmi kis füzetet kassai
 könyvnyomda állította ki díszesre ki-
 vitelben.

**Megjelent a Újságíró Év-
 könyv legújabb kötete**

Az Országos Magyar Sajtókamara éle-
 tében most jelent meg a IV. Évkönyv,
 amely a Magyar Sajtó Könyvtára sor-
 zatában a 9. számot viseli. Az Évkönyv
 új kötete több, mint 4500 példányban
 jelent meg. Ez az Évkönyv nem tartal-
 mazza a magyar népisajtó életrajzi ada-
 tait, mert a kamarai törvénytervezet
 már kézen van és ezért az elnökség úgy
 határozott, hogy megvárja a kamarai
 törvény életbelépését, hogy ennek hatá-
 rozatai alapján hozza nyilvánosságra a
 hivatásos újságírók, újságírójelöltek és
 napisajtó felelős kiadóinak névsorát
 és életrajzi adatait. Abban a pillanat-
 ban tehát, amikor a kamarai törvény
 életbelép, vagy külön almanachban tes-
 zik közé a napisajtó életrajzi adatait,
 vagy pedig jövő évi Évkönyvünkben
 hozzák nyilvánosságra.

Az idei kamarai Évkönyv egyébként
 olyan terjedelmű, mint a mult esztendei
 és tartalmazza az összes hivatalos ada-
 tokat, amelyek a magyar napi és szak-
 sajtóra vonatkoznak. Az adatszolgáltatás
 az eddigi Évkönyvek keretei között
 mozog és az érdeklődő szakkörök, vala-
 mint a nagyközönség most is minden
 hivatalos adatot megtalálhatnak az Év-
 könyvben, amely a magyar sajtóra von-
 natkozik. Kamarai tagok 2.50 P vásár-
 lási árért és portó lefizetése ellenében
 most is megkapják a több mint 25 év
 terjedelmű Évkönyvet, míg azok, akik
 a kötött példányokat rendelték meg,
 20 P-ért kapják meg a féléveskönyvű
 köteteket. Az Évkönyv szétküldése még
 május hónapban megtörténik és mind a
 kamarai tagok, mind a megrendelők még
 ebben a hónapban megkapják az Év-
 könyv IV. kötetét.

Kik nyertek a sorsjegyen? Az Esti Ujság írja: Az Osztyálsorsjáték mai húzásán 40.000 pengőt nyert 53.126, tízezer pengőt 35.586, és a 61.084 számú sorsjegy. (Felelősség nélkül.)

Felhívás a kisrepülőgép-modellek beszoigáltatására

A nagyváradi rendőrkapitányság vezetője az alábbi hirdetményt adta ki a közönség tájékoztatása céljából:
A m. kir. helügyminiszter 103993/V. 1943. számú rendelete alapján közlöm, hogy a Horthy Miklós Nemzeti Repülő-alap elnökségének értesítése szerint több ízben előfordult, hogy főleg az ifjúság körébe tartozó kísérletezők által készített kisrepülőgép-modellek az azokkal való kísérletezés közben indítási helyüktől messze elrepülve, ismeretlen helyen értek földet és elvesztek. Ezeknek a kis modelleknek elvesztése pedig nemcsak a felhasznált anyag, hanem főként az előkészületekre fordított munka szempontjából is érzékenyen sújtja a kísérletezőket. A repülőmodellekkel kísérletezése kapcsolatban az ifjúság lelkesedésének fenntartásához és fűződő jelentős honvédelmi érdekekre is tekintettel felhívja a közönséget az esetleg talált repülőmodelleknek a rendőrhathósághoz, vagy a legközelebbi közbiztonsági szervnek való beszoigáltatására.

Megkezdte az évi ülését az Egyetemes Konvent

A magyar honi reformátusok legfőbb egyházi hatósága — mint a Presz jelenté — az egyetemes konvent szerdán reggel kezdte meg ezidei ülését. Dr. Ravasz László püspök lelkészelnök mája után dr. Balogh Jenő főgondnok, világi elnök köszöntötte a konventben püspökként először megjelent György Elemért és az új konventi tagokat.

RÁDIÓ

**CSÜTÖRTÖK, MÁJUS 20.
Budapest I.**

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ebresztő. Torna. Hírek, Közlemények. Reggeli zene.
- 10.15 Székelyfővárosi Tűzoltózenekar.
- 11.15 A rádiózenekar műsorából.
- 11.40 Arday Aladár előadása.
- 12.10 Rádiózenekar.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Weidinger Ede szalonzenekara.
- 15.00 Beszélgetések.
- 16.00 Rákosi Viktor vidám elbeszélése.
- 17.00 Magyar noták.
- 17.35 A Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadás-sorozata.
- 18.00 Táncczene a 25 éves jubileumát ünneplő UPA műsorából.
- 19.00 A Honvédelmi Minisztérium Légoltalmi Csoportfőnökségének közleménye.
- 19.15 Drezdai Filharmonikusok.
- 19.30 Beszélgetés a világ első rádió népszámlálásának titkairól.
- 20.05 Illiczy László tánczenekara.
- 20.35 A szegény Villon.
- 21.05 Rádiózenekar.
- 21.05 Zenekari művek.
- 22.10 Magyar noták.

Budapest II.

- 19.00 Francia nyelvtanítás.
- 19.25 Solymossy Lajos táncszámok zongorázik.
- 19.45 Egy régi majális.

**PÉNTEK, MÁJUS 21.
Budapest I.**

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ebresztő. Torna. Hírek, Közlemények. Reggeli zene.

- 10.15 Balettzene.
- 11.15 Endre Borbála énekel.
- 11.40 Somogyi Béla dr. előadása.
- 12.10 A Folyamérők szalonzenekara.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Horváth Jancsi cigányzenekara.
- 15.05 A rádiózenekar műsorából.
- 15.40 Ruzsás Lajos dr. előadása Szegedi Kiss Istvánról.
- 16.00 Rác Aladár cimbalmozik.
- 17.00 Rádiózenekar.
- 17.50 Sportközlemények.
- 18.00 Német halgatóinknak.
- 18.20 Magyar népmuzsika.
- 19.05 A Filharmoniai Társaság hangversenyének közvetítése.
- 21.15 Szörényi Éva verseket mond.
- 21.30 Tánccszámok zongorán.
- 22.10 Magyar noták.
- 23.00 Filmrészletek.

Budapest II.

- 19.00 Gyorsirótanfolyam.
- 19.25 Könnyű zene, könnyű percek.

SZOMBAT, MÁJUS 22.

Budapest I.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.

- 6.40 Ebresztő. Torna. Hírek, Közlemények. Reggeli zene.

- 10.15 A rádiózenekar műsorából.
- 11.15 Ifjúsági énekkarok.
- 11.40 Schirger Lajosné előadása.
- 12.10 Illiczy László szalonzenekara.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Tánccszámok.
- 15.00 Operett-részletek.
- 15.35 Tompa Ferenc dr. előadása.
- 15.55 Clementis Klára zongorázik.
- 17.00 Rádió a rádióról.
- 17.10 Mindenből mindenkinek.
- 18.40 Udvardy Tibor csevegése.
- 19.00 Hangképek innen-onnan.
- 19.30 Augusteo zenekar.
- 19.45 Keéky István vidám csevegése.
- 20.05 Örökszép melódiák a múlt század legszebb operettjeiből.
- 21.05 Kolozsvári Grandpierre Emil csevegése.

- 21.20 Csárdások
- 22.15 Ki mit szeret?

Budapest II.

- 19.00 Mezőgazdasági félóra.
- 19.30 Wagner-hangverseny.

Férfiruhákat, használtakat használatra uzleteben legiobb áron vehet, eladhat **MOLNÁR** Bómer-tér 1. (udvarban) Hívásra házhoz jövök.

Helyt adott Krüger Károly fellebbezésének az Országos Fellebbviteli Bizottság és felfüggesztette az egyesbírói ítéletet

Annakidején beszámoltunk róla, hogy a Jency-féle vesztegetési ügyben, egyesbírói határozat alapján Krüger Károlyt, a NAC sportigazgatóját, örökre eltiltották a tisztségviselésétől. A komoly alap nélküli ítélet tarthatatlanságára már akkor is rávilágítottunk és közöltük Krüger sportigazgatónak az Országos Fellebbviteli Bizottsághoz terjesztett, komoly érvekkel alátámasztott fellebbezési iratát is.

Az Országos Fellebbviteli Bizottság a múlt héten tárgyalta Krüger

Károly fellebbezését és a fellebbezés indokai alapján újabb bizonyítási eljárásnak adott helyet, a büntetést pedig az újabb határozathozatalig felfüggesztette.

Az OFB-nak ez a határozata is világosan elárulja, hogy az elsőfokú ítélet súlyosságával nem ért egyet. Így reméljük, hogy a Fellebbviteli Bizottság alaposabban a mélyére néz a dolgoknak s nem mende-mondák, hanem tárgyi bizonyítékok és főként elfogadható tanúk vallomásai alapján fog ítéletet hozni.

Megfeszített küzdelem árán harcolták ki a NAC kerékpárosok szép kolozsvári helyezéseiket

Szépen szerepeltek a NAC kerékpárosai és leventéi a Kolozsvári Kerület váltóverseny bajnokságán. 3x40 km. futammal, 3 egyesület 3-3 csapattal vett részt, összesen 27 versenyzővel. Eredmény:

I. Kolozsvári MÁV csapata 120 km., 3.50 perc. Nicolazo Viktor, Csira János, Molnár Gyula.

II. NAC-csapat, Béry László, Albert Zoltán, Kondacs József leventék. 3.57 perc.

III. NAC-csapat Burján József, Nagy Gyula, Gazdag József. Leventék. 3.57.5 perc.

Az első két győztes egyesület egy-egy csapata vesz részt 23-án. Budapesten lefutásra kerülő országos vidéki bajnokságon, vagyis a NAC csapata 3 emberrel és a Kolozsvári MÁV egy csapata került döntőbe.

A versenyen valamennyi NAC levente és főversenyző kitűnően kiállották a próbát és magasán felülmúlták a kolozsváriak tudását annál is inkább, mert nem voltak felkészülve a rossz útra, melyen a verseny lezajlott. Kivételt képez Nikolazo, a MÁV egyik versenyzője, aki már többszörös tura-bajnok volt és jelenleg sok időt tud szentelni az edzésre, szemben a mi nagyon elfog-

lalt versenyzőinkkel.

Megemléltet és dicséretet érdemel Burján, akinek az indulásnál letört a hajtókara és gépet cserélve is, a nagy hajrában beérte a mezőnyvt és végig vezeti a távot. Bély László szép hajrával fejezte be a váltást. Nagy Gyula és Albert László jól kiállották Csirének az erőszakos, kiszorító támadásait. Kondacs és Gazdag nagy küzdelemmel törtek az első helyezésre, de Nicolazo évtizedes tudása mégis felülmúlt a két fiatal tehetséget.

A szakosztály minden előkészületet megtesz a 23-án sorra kerülő országos vidéki bajnokságra, amely Budapesten kerül lebonyolításra.

Mayer István.

Pártolja a kezesztény ipart!

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Modern rádió asztal eladó. Szent Anna-u. 33. Varga. 21

H. V. Morton: Az Údvizítő nyomaiban. 2 kötet vaszonkötésben, arany metszéssel eladó. Cim a kiadóban. 639

Téli szevtteteket, kötőtruhát, gyermekmackót, kesztyűt, nyáron köntösünk, javíttassunk: Bodánról, Kosuth-utca 18, kézimunkaüzletben. Bontott harisnyát, szvettert átkötök. 26

Kombinált szoba berendezést megvételre keressék. Papp József, Lukács György-utca 33. 76

Mély gyermekkoocsj eladó. Mátyás király-utca 74. 77

Vennék vasvázu kerti bútor. Ajanlatokat a kiadóba kérek. 79

Ingyan

BEKÖLTÖZHETŐ 4 szobás, konyha és fürdőszobás, kertes házat központban megvételre keressék. Címeket a kiadóba kérek. 923

Különféle

Fertőtlenítést, poloskát, mojt, mindennemű férgek irtását 38 evi gyakorlattal irtja Varga. Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 513

Új cserépkályhák készítését, cserépkályhák átrakását, szabadalmazott fűtőszekrézzel, készíti Bessenyei István kályhás, Huszár-utca 23. Telefon 31-08.

Paragással poloskát, molyt, petét mindenből felelősséggel irtja, Csutorás Szilgietti-u. 7. Telefon 14-21. 664

Szabó Imre igazgató urat felhívjuk, jelentkezzen az április 27-én a kolozsvári étteremben maradt felöltője átvételére. Állomásfőnökség. 80

Allást nyee

Gyakorlott gyors. és gépirónó alkalmazást nyerhet. Jelentkezés az Erdélyi Párt irodájában délelőtt fél 1—fél 2-ig. Sal Ferenc utca 9, Magyar ház. 66

Napszamosokat, 17—18 éves ifjakat, kocsisokat és béréseket felvételre keres a Dreher-Haggenmacher Sörgyár. Jelentkezés a váradszöllősi telepen 10—12 óra között. 81

Üzletvezetőt, könyvelőt és gépirónót keresünk Biharmegyei Aruforgalmi Szövetkezet, Nagyvárad, Rákóczi-út 66 Sztaroveszky utca sarok. 78

Öskeresztény iparral rendelkező nő "Ügynöki iparral" olyan férfitanácsot keres, kinek jó képviselője vannak. Tóth Gizella névre Hitler Adolf-utca 10. 67. alá. 62

Allást keres

Másolást vállalom saját gépemem. Címet a kiadóba kérek. 74

Lekás

Butorozott szoba, fürdőszoba használatra kiadó. Cim a kiadóban. 70 deklódni dr. Baditz Miskolc. Cserey

KIADÓTULAJDONOS.

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.T.
74. és felelősszerkesztő: **Dr. Paál Árpád** Kiadó: **Dr. Scheffler Ferenc** Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 3. szám.